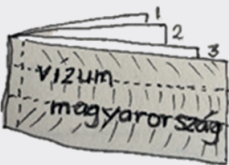

Op Hongarije Plaza op 23 september 2023 hield schrijfster en schrijfcoach Thérèse Major een schrijfworkshop. Een selectie van de producties rond het thema Reizen naar Hongarije die voortkwamen uit deze workshop zou een plaatsje krijgen in Most Magyarul! De ingestuurde artikelen werden door Thérèse Major en redacteur Edwin van Schie eerst voorzien van feedback. Van de uiteindelijke versies selecteerden wij drie artikelen. In nummer 100 stond het eerste verhaal, in 101 het tweede verhaal en hiernaast nu het derde verhaal van Miriam Rave, die er zelf illustraties bij maakte.

Daar stond het meisje op het perron bij de trein in de grote stad, helemaal alleen, nee niet alleen. Om haar heen stonden heel veel mensen, maar die kende zij niet. Wel waren er overeenkomsten, zij zag ze: koffers, rugtassen, treinkaartjes en bekertjes koffie. Zij had ook een koffer, een rugtas, een kaartje - maar geen bekertje koffie. Het meisje vroeg zich af of al deze mensen net zo'n spannende reis zouden maken als zij verwachtte te gaan maken... Voor het eerst ging zij naar haar vaders land, naar Hongarije met de trein, een reis van drie dagen.

waarschijnlijk ook een visum zou kunnen kopen, maar dat vond zij te spannend. Kortom, het visum (drie dunne veltjes papier: een roze, een geel en een blauw) en een beschrijving hoe je moest handelen. Het meisje wist het: Blaadje 1 zou de douane bij de grens Oostenrijk-Hongarije meenemen. Blaadje 2 moest zij inleveren bij het dichtstbijzijnde politiebureau waar zij ging logeren en blaadje 3 werd opgehaald op de terugreis bij de grens Hongarije-Oostenrijk. Op de een of andere manier moesten de drie blaadjes ergens weer samenkomen, zodat de Hongaarse autoriteiten wisten dat het meisje haar vaders land weer verlaten had.

Het meisje op reis naar haar vader(s)land

'Kom binnen en drink een zwarte met ons.'

Zij had zich goed voorbereid; allereerst een visum aangevraagd bij de Hongaarse ambassade. Zij wist wel dat je bij de grens

Haar paspoort was meer dan een jaar geldig, de zitplaatsen in de trein waren besproken, zowel de heen- als de terugreis, de overnachtingen in Wenen, alles was geregeld... En de twee tantes in Budapest wisten dat het

meisje zou komen. Hongaarse forinten waren in Nederland niet te koop, de bankmeneer had het meisje uitgelegd dat zij forinten moest kopen bij een bank of postkantoor in Hongarije en gaf als waarschuwing mee: 'Wissel nooit geld op straat, de koers lijkt voordelig, maar de kans dat je beduveld wordt is groot.' Voor het eerst naar Hongarije en dan zonder Hongaars geld. Achter het IJzeren Gordijn op bezoek bij familie. Het meisje had een van haar tantes, een neef en zijn vrouw al eens in Nederland ontmoet bij haar zusje. Deze tante sprak met een prachtig accent Vlaams, zij was, samen met haar zus, in de jaren '20 met een Hongaarse kindertrein naar België gereisd. Bij het zusje was tante een lieve tolk met een zachte 'g'. In Nederland wisten niet veel mensen dat het meisje deze reis ging ondernemen en haar vader al helemaal niet, hij zou het vreselijk vinden. Hij had zijn eigen IJzeren Gordijn gesloten en wilde niet dat het geopend werd. Het was spannend! Maar houd een nieuwsgierig meisje met dadendrang

ken plaats. Om haar heen waren mensen aan het praten, het meisje liet de gesprekken aan haar voorbijaan, haar focus lag buiten de trein: wat reed zij door een prachtig lentelandschap, langs de Rijn en aan de overkant van de rivier, boven op de berg de Lorelei. In de trein kwam het gezang van de Lorelei niet boven het geratel van de wielen uit. Het meisje was

blij dat zij in de trein zat en niet in een boot op de Rijn, er waren al zoveel schepen vergaan door het zingen van deze nimf.

In een grote stad in Duitsland moest het meisje overstappen en ook hier zat zij op de door haar besproken plaats. In haar coupé zat ook een Afrikaans echtpaar, rozenkwekers uit Kaapstad en zij waren met hun rozen meegereisd naar Nederland om deze te laten veilen in Aalsmeer. De bloemen hadden veel geld opgebracht en van de opbrengst maakte het echtpaar een rondreis in Europa.

Mooie verhalen hoorde het meisje over Aalsmeer, Amsterdam en Keulen. Het echtpaar was net als het meisje op weg naar Wenen. Zij deden een suggestie: " 'n Besoek aan die opera in Wene word sterk aanbeveel. Jy koop 'n staankartjie vir die dop. Jy bind 'n serp aan die heining vas en stap af om te sien hoe die sjiek geklede mense die groot saal binnekom. Jou staanplek is verseker, niemand anders sal staan nie." Het meisje vond de zangerige Afrikaanse toon prachtig om te horen en het was duidelijk wat het echtpaar bedoelde. Tegen het vallen van de avond kwam de trein aan in Wenen en het meisje en het Afrikaanse echtpaar namen afscheid van elkaar. Het meisje liep naar het hotel en ook hier klopte de boeking, ze was moe en besloot te gaan slapen.

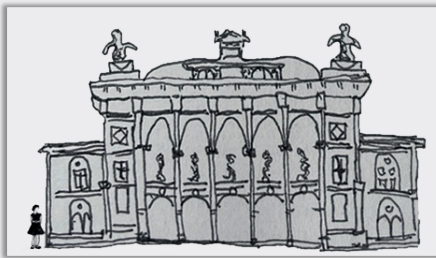
De volgende ochtend bij het ontbijt knoopte zij een gesprek aan met de mevrouw die de koffie en thee serveerde. De mevrouw was erg geïnte-

resseerd in de reisplannen van het meisje: 'Also, Mädchen, fährst du zum ersten Mal ganz alleine nach Budapest... Aber wie schön, dass du deine Familie besuchen kannst... Ich wünschte, ich könnte das! Het meisje dacht dat de mevrouw misschien ook familie in Hongarije had en geen geld om de reis te betalen en zij vroeg: 'Madam, haben Sie auch Familie in Ungarn?' Maar het verhaal van de mevrouw was door de historie getekend; zij was in 1968, tijdens de Praagse lente gevlucht naar Wenen en de vraag die zij stelde aan het meisje was er een die toen niet beantwoord kon worden: 'Mädchen, glaubst du, ich werde meine schöne Heimat, die Tschechoslowakei, jemals wiedersehen?'

Het meisje kon alleen maar de hoop uitspreken dat de mevrouw ooit weer terug zou kunnen keren naar haar vaderland.

Na het ontbijt ging het meisje op zoek naar het operagebouw om een kaartje voor het schellinkje te kopen zoals het Afrikaanse echtpaar had verteld en dat was niet zo moeilijk. De kaartjesmeneer vertelde dat er ook een rondleiding in het operagebouw mogelijk was: de zalen, de koninklijke ontvangstzaal, de coulissen, het podium,

het decor, de kleedkamers... alles zou te zien zijn tijdens de rondleiding. En dat wilde het meisje wel en het was zoals de kaartjesmeneer beloofde: het was echt geweldig en indrukwekkend. Het enige wat erg tegenviel was het decor: een heel grote, lelijke, maar dan ook echt een heel grote, lelijke boom midden op het podium. De stam was één rechte lijn, grijs en grijs, de kruin van de boom bestond uit vier mislukte pannenkoeken. En daar moest zij dan 's avonds ook naar kijken...

het plezier in de avond was wel een beetje over. 's Avonds ging het meisje natuurlijk naar de opera met de lelijke boom in dé Wiener Staatsoper. En met het kaartje voor het schellink-

je was zij zo binnen en boven in de engelenbak. Haar sjaal knoopte ze vast zoals het Afrikaanse echtpaar haar had aangeraden. Daarna liep het meisje de brede trappen weer af om beneden in de hal de andere bezoekers te zien binnenkomen... de prachtig geklede dames in lange fonkelende jurken met een glinsterende waaier in de ene en een met juwelen versierd tasje in de andere hand, de heren in jaquet, de haren keurig platgelegd met brillantine, die de grote hal binnenschreden... indrukwekkend! Bij het geluid van de eerste bel zocht het meisje het schellinkje weer op en ja hoor, haar door de sjaal gemarkeerde plaats was gewoon vrij. Precies op tijd begon de opera en wat een verrassing, wat een geweldige verrassing: de boom op het podium, 's middags nog zo onverzorgd en lelijk, straalde in het volle licht. De boom was prachtig! Maar daarna leerde het meisje dat een opera, in ieder geval deze opera, niets, maar dan ook helemaal niets voor haar was. Even dacht zij dat de Lorelei stiekem was meegereisd en nu op het podium haar stem liet horen. Wilde zij opnieuw de mannen in bekoring brengen? Niet het meisje: het gezang was een kwelling voor haar gehoor! Tijdens de eerste kleine pauze liep het meisje stilletjes weg, de sjaal nam zij weer mee. Terug in het hotel ging ze naar haar kamer, slapen was moeilijk, de volgende dag zou een spannende dag worden. Voor het eerst naar haar vader(s)land!

Daar stond het meisje op het perron bij de trein in de grote stad, helemaal alleen. Nee, niet alleen. Om haar heen stonden heel veel mensen, maar die kende zij niet. Wel waren er overeenkomsten, zij zag ze: koffers, rugtassen, treinkaartjes en bekertjes koffie. Zij had ook een koffer, een rugtas, een kaartje én een bekertje koffie. Zij vroeg zich af of al deze mensen net zo'n spannende reis zouden maken als zij verwachtte te gaan maken. Zij ging nu echt naar Hongarije.

Vanuit Wenen naar Budapest zou de reis niet lang duren; het was zo'n 200 kilometer en de trein zou er drie uur over doen, mits aan de

grens het douanebezoek niet voor te veel opont-
houd zou zorgen.

De trein stond al klaar en ook hier was de plaats
voor het meisje in de trein gereserveerd. De kof-

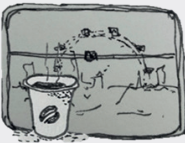

fer en de rugtas legde
zij in het bagagenet
boven haar hoofd. Het
bekertje koffie zette
zij op het plankje bij
het raam. En ook nu

vertrok de trein op tijd. Het meisje merkte dat ze
zenuwachtig was, straks bij de grens moest alles
wel goed gaan... Het visum? Ja, had ze. Paspoort?
Ja, had ze. Als straks het IJzeren Gordijn maar voor
haar openging en niet achter haar zou dichtklap-
pen en...

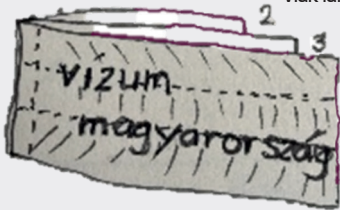
Haar fantasie was letterlijk en figuurlijk adembene-
mend. Het meisje riep haar gedachten een halt toe,
ze ging zitten, pakte het bekertje koffie, rook eraan
en nam een slokje. Heerlijk, ze begreep waarom
een kopje, in haar geval een bekertje, koffie ook
wel een bakkie troost genoemd werd.

Ze keek uit het raam en zag het Wiener Riesenrad
voorbij komen, nee, het was andersom: zij kwam
natuurlijk voorbij het Riesenrad. Het meisje wist niet
dat het Riesenrad een cadeautje was geweest voor
keizer Frans Jozef Karel toen hij 50 jaar op de troon
zat. Het had haar mis-
schien wel op een idee
gebracht: waarom altijd
maar een bloemetje, een
tijdschrift als cadeau? Is
een reuzenrad niet veel leuker om te geven?

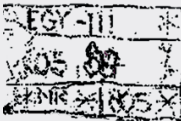

A l heel snel minderde de trein vaart en kwam
tot stilstand bij de grens. Nu ging het echt
gebeuren, het meisje hoorde stemmen in de gang.
Zenuwachtig pakte zij haar visum en paspoort.
De deur van haar coupé ging open en drie streng
uitziende mannen in uniform stapten binnen. De
man vooraan, met een grote pet waar zijn hoofd
bijna in verdween, maakte het meeste indruk op
haar. Hij zei iets, maar het meisje kende geen woord
Hongaars. Hij gebaarde dat zij moest opstaan, wat
zij meteen deed. De man vooraan gebaarde naar
de andere twee dat zij de bank moesten open-
maken. De zitting van de bank waarop het meisje
had gezeten, werd opgetild, daaronder was een
grote lege, gelukkig lege, ruimte. De bank werd
weer dichtgedaan en de drie groetten beleefd
en vertrokken.

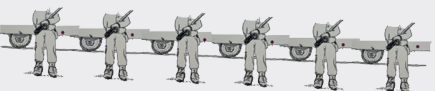
Het meisje haalde opgelucht adem, stel je eens voor
dat iemand anders iets in haar bank...
Opnieuw riep het meisje haar fantasie een halt toe,
zij moest zich concentreren op wat nu komen zou,
want zij hoorde weer stemmen. En daar kwamen
opnieuw drie streng uitziende mannen in uniform
de coupé van het meisje binnen. Even dacht zij:
'Komen zij nog een keer in de bank kijken?' Maar
dit drielik had een ander uniform aan dan het
vorige en de pet van de voorste was kleiner. De
taal moest wel Hongaars zijn, maar wat zij zeiden?
Er werd gewezen naar het visum. Het meisje
reikte de papieren aan, de 'kleinere pet' bekeek
het en scheurde het
eerste blaadje eruit. Na
vriendelijk gegroet te
hebben verdwenen
zij, op weg naar een
andere coupé.

H et meisje bedacht dat er wel weer drie
personen zouden komen voor de controle
van het paspoort... en dat klopte. Er kwamen weer
drie mannen, dezelfde opstelling: één vooraan en
twee achteraan en het paspoort werd bekeken
en er werd een stempel
ingezet. En ook zij groet-
ten vriendelijk en liepen
haar coupé uit.

Alles was gecontroleerd om de grens over te kun-
nen maar de 3 x 3 = 9 grenswachten en douanebe-
ambten moesten iedereen in de trein controleren
en dat kon nog wel even duren. Het meisje opende
het raam van haar coupé en hangend uit het raam
keek zij over het emplacement waar ze meerdere
treinen zag staan en bij elke trein, op vaste afstand
van elkaar, militairen met een karabijn op de arm.

De controle bij de grens was bijna 100 procent,
maar 1 procentje was niet onder controle, er was
iemand in de trein, die... Er spetterde 'iets' onder
de trein vandaan en tegen het uniform van een
militair. Het meisje deed snel haar raam weer dicht
en keek vanachter het glas naar de man
met de bespetterde broek.
Gezegd moet worden dat
hij zich niet liet afleiden en
stoïcijns zijn werk bleef doen.

O ok deze trein vertrok uiteindelijk en het
meisje ging zitten bij het raam en was heel
nieuwsgierig hoe haar vaders land eruit zou zien;
het moest wel indrukwekkend zijn. De Oostenrijkse
koffie was op, het bekertje leeg, er was genoeg te
zien maar niet zo
overweldigend,
indrukwekkend
en anders als het
meisje had ver-
wacht. En opeens
snapte zij het: het landschap buiten was bekend.
Er waren overeenkomsten met haar moeders land:
vlak land, in de verte het water van de rivier, bomen
in lentetooi, wagens met paarden ervoor
op een landweggetje, koeien in de wei.
Zou haar vader dit ook herkend hebben
in haar moeders land? Ontspannen ging
het meisje tegen de bankleuning zitten,
het zou allemaal goed komen.

De eerste en enige stop voor Budapest was Győr,
er stapten mensen uit en er stapten mensen in.
Om haar heen waren mensen aan het praten, het
meisje liet de gesprekken aan haar voorbij gaan,
haar focus lag buiten de trein; wanneer zou zij
voor het eerst iets van de geboorteplaats van
haar vader zien?
Na het vertrek uit Győr zou de reis nog een uurtje
duren, een prachtige rit door het Hongaarse land-
schap en langs de Donau. Het meisje zag de velden
vol met koolzaad, zonnig geel gekleurd, in de verte
het schitterende blauw van de Donau.
De binnenkomst met de trein in Budapest was niet
veel anders dan in welke andere grote stad ook:
oude huizen, rommelige tuinen, schuurtjes. Niet de
droombinnenkomst in Budapest zoals zij het zich
had voorgesteld: grote woningen, parken waar
mensen met picknickmanden een plekje zochten
om te lunchen.

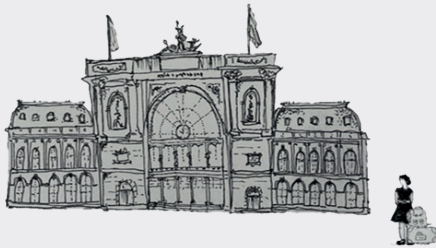
Maar de aankomst in het Centraal Station
Budapest-Keleti maakte veel goed. Het meisje
pakte haar koffer, de rugtas en het lege bekertje
en stapte uit de trein. Ze keek verwonderd om
zich heen. Wat een prachtig gebouw; hier was de
grandeur die zij bij de binnenkomst in Budapest
had verwacht: hoge eikenhouten plafonds, prachtig

houtsnijwerk, maar veel tijd om ervan te genieten
had zij niet, want daar kwam een meneer aanlo-
pen en deze sprak haar aan: 'Pénzt váltani? Pénzt
váltani?' Het meisje haalde haar schouders op, zij
had geen idee wat de meneer bedoelde, maar zo
gemakkelijk kwam zij niet van hem af: 'Wechseln?
Pénzt váltani?' Zou de meneer geld willen wisselen?
Zij deed een stap in de richting van de meneer.
Hij keek om zich heen en haalde omzichtig een
pakje biljetten uit zijn broekzak en nog een. Hij
bood het haar aan met de woorden: 'Wechseln?
Pénzt váltani?'
Het meisje moest wel forintten hebben om een
kaartje voor het openbaar vervoer te kopen; hoe
moest zij anders bij haar tantes komen? Op het
moment dat zij met de man een deal wilde sluiten
was het of iemand haar op de schouder tikte en zei:
'Wissel nooit geld op straat, de koers lijkt voordelig,
maar de kans dat je beduveld wordt is groot.'
Meteen deed het meisje een stapje terug en zei:
'Nein danke' en liep weg, op zoek naar een wis-
selkantoor en dat kantoor was er.

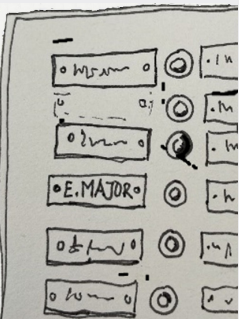
Het meisje liep naar binnen met haar Nederlandse
guldens en kwam naar buiten
met een bundeltje forintten.
Helemaal tevreden deed zij
haar rugzak om, pakte haar
koffer en liep het station
uit op zoek naar de bus.
Buiten het stationsgebouw

viel het lawaai van de grote stad over het meisje
heen. Niet alleen het lawaai maakte indruk, maar
ook de geur van de uitlaatgassen van de Trabantjes
en de Lada's. Het meisje dacht te weten dat de
Trabantjes 2-taktmotoren hadden en daardoor
een stinkende blauwe walm uitstootten. De Lada's
waren anders gebouwd en lieten een stinkende
zwarte rookwolk achter. Het meisje draaide zich
nog even om, bekeek het prachtige stationsge-
bouw met de indrukwekkende zuilen, de grote
klok, het imponerende beeld en de wapperende
vlaggen boven op het gebouw,
Zij durfde heel diep adem te halen en liep naar
het opstappunt voor het openbaar vervoer, rechts
van het gebouw.
Haar tantes hadden haar verteld hoe zij naar de
Latinka Sándor utca moest reizen vanaf het station;
welke bus, uitstappen moest zij bij de Andor utca,
alles stond op een papiertje. Ook hier kon eigenlijk
niets mis gaan. Op perron 7 stond inderdaad de bus
die haar naar de Andor utca moest brengen; een

ritje van 40 minuten van Pest over de Donau naar
Buda. Met de net gekochte forintten betaalde het
meisje haar rit en zocht een plaatsje bij het raam
zodat zij van de waarschijnlijk mooie rit door haar
vaders geboorteplaats kon genieten. En de rit was
zoals zij hoopte, eerst door Pest, daarna over de
Erzsébetbrug met een prachtig uitzicht over het
water en in de verte was het Vissersbastion goed
te zien. De bus reed langs Gellért Gyógyfürdő. Wat
het meisje niet wist, was dat zij hier samen met haar
tante naartoe zou gaan zodat zij kon zwemmen.
Bij de Andor utca stapte het meisje uit en nu moest
zij het appartement van haar tantes nog vinden.
Bij een kiosk probeerde ze uit te leggen waar zij
heen moest, de kioskmevrouw deed aandoenlijk
haar best om uit te leggen waar de Latinka Sándor
utca was, het Hongaars werd goed ondersteund
door gebaren en het meisje dacht te begrijpen hoe
zij moest lopen. Allereerst liep zij via de Andor utca
door de Bornemissza utca daarna kwam zij in de
Major utca en uiteindelijk in de Latinka Sándor utca
en zowaar daar zag zij de flat van de tantes. Het
meisje beseftte dat zij een stukje was omgelopen,
maar dat vond zij niet erg; zij was immers door de
Major utca gekomen.

In de hal bij de lift
zag het meisje de
naam van de tan-
te, die zij nog nooit
ontmoet had, en
het huisnummer op
een bordje tussen
andere namen en
nummers staan. Het
ontroerde haar, nog nooit had zij haar achternaam
ergens anders gezien dan bij haar ouders, broers
en zussen én bij de Major utca. Zij drukte op de bel
en nadat er twee mensen uit de lift waren gestapt,
die zij niet kende, moest de derde persoon haar
onbekende tante zijn, nooit eerder gezien maar
direct herkend.
Met een Belgisch accent zei de tante: 'Kom binnen
en drink een zwarte met ons' ■

Miriam Rave